

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
XXII НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

**Одеського державного
екологічного університету**

23 – 31 травня 2023 р.

**ОДЕСА
2023**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
XXII НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
Одеського державного екологічного університету
(23-31 травня 2023 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2023**

УДК 378.14
М34

М34 Матеріали ХХІІ наукової конференції молодих вчених Одеського державного екологічного університету – 2023, 23 – 31 травня. Одеса: ОДЕКУ. 2023. 335 с.

ISBN 978-966-186-249-3

В збірнику представлені матеріали ХХІІ наукової конференції молодих вчених ОДЕКУ, які висвітлюють основні напрями наукових досліджень. Матеріали підготовлені магістрами, аспірантами, здобувачами, співробітниками Одеського державного екологічного університету.

The proceedings of the 21st Scientific Conference for OSENU Young Scientists covering the main directions of the research are given in the collection. The proceedings are prepared by master and post-graduate students, applicants for a PhD degree and employees of Odessa State Environmental University.

ISBN 978-966-186-249-3

© Одеський державний
екологічний університет,
2023

Цвігун Д.О. аспірант I р.н.

Науковий керівник: Бургаз М.І., к.б.н., доц., Кічук Н.С., к.г.н., доц.

Кафедра гідрології суші

Одеський державний екологічний університет

ГІДРОЛОГІЧНІ ТА ГІДРОХІМІЧНІ УМОВИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА СТАН ТА ПОПУЛЯЦІЇ КЕФАЛЕВИХ РИБ У ШАБОЛАТСЬКОМУ ЛИМАНІ

Одним з найважливіших завдань сучасних гідробіологічних досліджень є вивчення структури і закономірностей формування біоценозів водойм різного типу що піддаються значному антропогенному навантаженню. Важливою складовою таких досліджень є всебічний аналіз змін структури іхтіоценозів, як одного з інтегративних показника стану водойм і формування їх продукційної складової.[1]

Шаболатський лиман постійно з'єднаний з Дністровським лиманом двома каналами Бугаз I і Бугаз II і періодично з Чорним морем каналом в районі села Курортне (Будаки) який працює з квітня-травня по червень-липень і з вересня по жовтень. В окремі роки зв'язок лиману з морем посилюється внаслідок утворення природних прорв. Таким чином, в прибутковій частині водного балансу лиману головну роль відіграє водообмін з морем і Дністровським лиманом який залежить від вітрової діяльності та рівнів води у сусідніх водоймах, опадів і припливу джерельних вод. Величина материкового стоку незначна. Витратна частина балансу визначається випаровуванням та відтоком води в море і Дністровський лиман при згінних вітрах та переповненні (підвищенні рівня Шаболатського лиману) при нагінних вітрах.

Гідрологічний режим і гідрохімічний склад вод лиману може змінюватися в значних межах в просторі і в часі. Це пов'язано з його великою протяжністю по осьовій лінії, значною різницею в глибинах його окремих районів, постійному водообміні з Дністровським лиманом і періодичним зв'язком з морем. При згінних північних і північно-східних вітрах, значна площа дна в його північно-східній частині оголюється, а при сильних нагінних південних і південно-західних вітрах рівень різко підвищується, і вода заливає значну частину заплави. В період досліджень амплітуда коливання рівня лиману не перевищувала 0,3-0,4 м. [1-2]

Північні і північно-західні вітри виносять опріснені води Дністровського лиману в море і через канали Бугаз I і Бугаз II в Шаболатський лиман. В результаті солоність вод лиману знижується. Під дією південно-східних вітрів морська вода надходить в Шаболатський лиман через південну частину Дністровського лиману по Бугазьким каналам, а при південно-східних і південно-західних вітрах, через морський канал біля с. Курортне (Будаки).

Такі особливості гідрологічного режиму лиману впливають на формування і динаміку солоності його вод. Це один з найбільш важливих і суттєвих чинників, що визначають видове різноманіття біоти лиману і його продуктивні характеристики. [1-2]

Акваторія Шаболатського лиману зазвичай досить стійко поділялася на три райони. Північно-східний – з'єднаний з опрісненим Дністровським лиманом, центральний, який відчуває опріснений вплив вод Аккембетської затоки і південно-західний – найбільш ослонений, з'єднаний в районі с. Курортне (Будаки) каналом з морем. В окремі роки солоність вод в цих районах може коливатися в значних межах: від 8‰ до 26‰; від 12‰ до 28‰ і від 14‰ до 32 ‰ відповідно.

У Шаболатському лимані, протягом весни, літа і осені, кефаль піленгас (сформована популяція, що здатна до самовідтворення) різного віку нагулюється по всій акваторії лиману. Мальки скупчуються у прибережній зоні в основному уздовж морської коси від с. Курортне до с. Затока, в Аккембетській затоці, на «площадці» і Приморській затоці. Риби старших вікових груп тримаються на деякому віддаленні від берега і концентруються в основному в північній опрісненій частині лиману. В кінці листопада – грудні піленгас всіх вікових груп мігрує в найбільш глибоководну і солонуватоводну, південну частину лиману, де зимує на ділянках з максимальними глибинами. Незначна частина піленгаса зимує в районі «ковша» на південному-заході м. Сергіївка в гирлі Аккембетської затоки. [1-2]

Основним фактором, що обмежує чисельність піленгаса в лимані, є солоність вод. Запліднення ікри відбувається в діапазоні від 4-5 до 30-35‰, але ембріогенез нормально протікає тільки при зваженому стані ікри, який забезпечує солоність не нижче 14-15‰.

Структура і особливості функціонування популяції різних видів гідробіонтів в Шаболатському лимані в тому числі формування іхтіофауни, залежать від низки абіотичних і біотичних чинників. Найбільш значущими з них є фізико-хімічні показники якості вод лиману. В першу чергу солоності і термального режиму водного середовища. [1-2]

Список використаної літератури

1 Бургаз М.І. Особливості формування іхтіоценозу Шаболатського лиману в умовах антропогенної трансформації водойми : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук / Бургаз Марина Іванівна ; Національна академія наук України, Інститут морської біології. - Одеса, 2018. - 20 с.

2 Шекк П.В., Бургаз М.І. 2016. Ихтиофауна Шаболатського лимана. *Академику Л.С. Бергу 140 лет Сборник научных статей. Молдова* 1:576-580.